

Warszawa, 2 listopada 2022 r.
KL/434/211/ASW/2022

Pan
Artur Soboń
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do zawiadomienia z dnia 18 października 2022 r., znak sprawy DAG7.8100.1.2022, o konsultacjach społecznych projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, przekazuję uwagi Konfederacji Lewiatan.

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik:

Uwagi Konfederacji Lewiatan do projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw.

Uwagi Konfederacji Lewiatan do projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw.

1. Obowiązek przekazania nabywcy wraz z fakturą dokumentującą obrót napojami alkoholowymi informacji o braku obowiązku zapłaty opłaty.

Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 9² ust. 13a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi proponuje się wprowadzenie przepisu, zgodnie z którym każdy przedsiębiorca dokonujący obrotu napojami alkoholowymi w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, u którego powstał obowiązek zapłaty opłaty albo w przypadku, gdy obowiązek ten powstał wcześniej u innego przedsiębiorcy, będzie obowiązany przekazać nabywcy wraz z fakturą dokumentującą obrót takimi napojami, informację o braku obowiązku zapłaty opłaty za zezwolenie z tytułu zaopatrzenia w takie napoje. Jednocześnie nowelizowany przepis określa także minimalny zakres danych, jakie powinien zawierać przekazywany dokument, są to w szczególności:

- informacja o łącznej liczbie opakowań napojów będących przedmiotem zaopatrzenia, od których powstał obowiązek zapłaty opłaty, w podziale na ilość nominalną napoju w opakowaniach i zawartość alkoholu;
- nazwa (firma) albo imię i nazwisko przedsiębiorcy, u którego powstał obowiązek zapłaty opłaty, oraz identyfikator podatkowy NIP;
- numer oraz data wystawienia faktury dokumentującej zaopatrzenie skutkujące powstaniem obowiązku zapłaty opłaty wystawionej przez przedsiębiorcę, u którego ten obowiązek powstał.

Pragniemy zwrócić uwagę na formę przekazania informacji o braku obowiązku zapłaty opłaty za zezwolenie z tytułu zaopatrzenia w napoje alkoholowe oraz wymagany zakres danych. Jak rozumiemy, w obecnie proponowanym kształcie przedsiębiorcy będą zobowiązani do przedstawienia dodatkowego oświadczenia (w formie dodatkowego dokumentu), które będzie potwierdzało, że obowiązek zapłaty opłaty powstał bezpośrednio u przedsiębiorcy albo na wcześniejszym etapie łańcucha dostaw, u innego przedsiębiorcy. Proponujemy, aby dodatkowy dokument generowany przez przedsiębiorstwa zastąpić oświadczeniem sprzedającego na fakturze o braku obowiązku zapłaty opłaty za zezwolenie z tytułu zaopatrzenia w napoje alkoholowe. Ponadto, chcielibyśmy zwrócić uwagę na zakres danych wymaganych w oświadczeniu przedsiębiorcy. Zgodnie z proponowanym przepisem informacja powinna składać się z danych, które w przypadku przekazania innemu przedsiębiorcy można uznać za złamanie tajemnicy handlowej podmiotu, w szczególności są to dane takie jak: nazwa, numer NIP czy numer oraz data wystawienia faktury skutkującej powstaniem obowiązku zapłaty. Przekazanie wskazanych wyżej danych może również nadwyrężyć relacje przedsiębiorców z dostawcami/producentami albo spowodować nawiązanie kontaktów bezpośrednio pomiędzy dostawcami/producentami a zaopatrzeniowcami. Rekomendujemy zatem wykreślenie

z proponowanego przepisu szczegółowych danych przedsiębiorcy oraz zastąpienie informacji z nowelizowanego art. 9² ust. 13a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi, oświadczeniem przedsiębiorcy o braku obowiązku zapłaty opłaty za zezwolenie z tytułu zaopatrzenia w napoje alkoholowe zamieszczonym na fakturze VAT.

2. Definicja wprowadzenia na rynek krajowy.

Definicja wprowadzenia na rynek krajowy budzi wątpliwości czy eksport/WDT dokonany przez producenta z warunkami Incoterms wskazującymi, że prawo do rozporządzania przechodzi na nabywcę jeszcze w Polsce mieści się w tej definicji i podlega opłacie czy też nie. Przepis art. 12a ust. 2 c przewidujący opodatkowanie opłatą przekazania napojów zamawiającemu na podstawie umowy produkcji napoju dla zamawiającego może dotyczyć 2 wariantów współpracy:

- a) gdy produkujący na zlecenie produkuje napoje z własnych surowców, staje się właścicielem wyprodukowanych napojów i w ramach zawartej umowy produkcji na zlecenie dokonuje dostawy napojów.
- b) gdy produkujący na zlecenie produkuje napoje z surowców powierzonych przez zlecającego. Produkujący na zlecenie nie staje się właścicielem wyprodukowanych napojów a jedynie świadczy usługę produkcji. Po wyprodukowaniu napojów producent przekazuje zamawiającemu napoje będące własnością zamawiającego. W takim przypadku nie występuje dostawa towarów, ale świadczenie usługi produkcji, które może być dokumentowane w innych okresach niż faktyczne przekazanie napojów.

W przypadku pierwszego wariantu współpracy zasady powstania obowiązku podatkowego będą podobne jak w przypadku obecnie obowiązujących przepisów. Natomiast w przypadku drugiego wariantu współpracy obecne zasady nie przewidywały powstania obowiązku podatkowego po stronie producenta napojów produkującego na zlecenie w oparciu o powierzone surowce. Natomiast proponowany przepis art. 12a ust. 2 c przewiduje powstanie obowiązku podatkowego w dacie przekazania napojów zamawiającemu, co może oznaczać, że również w przypadku świadczenia usługi produkcji na zlecenie z powierzonych surowców obowiązek podatkowy będzie powstawał w przypadku fizycznego przekazania napojów zlecającemu. Taka zmiana spowoduje konieczność poniesienia nakładów na dostosowanie systemów księgowych w celu umożliwienia naliczenia i raportowania opłaty cukrowej. Dodatkowo przy takiej konstrukcji zasad naliczania opłaty może powstać trudność w skorygowaniu naliczonej opłaty w przypadku zwrotu napojów np. z powodu wad wyprodukowanych napojów. W przypadku takiego zwrotu/wycofania produktów nie powstają faktury korygujące dokumentujące zwrot na podstawie, których można byłoby dokonać obniżenia zapłaconej opłaty.

W związku z powyższym proponujemy doprecyzowanie zasad opodatkowania opłatą w przypadku realizowania produkcji napojów na zlecenie tak aby te zasady odnosiły się tylko do realizowania umów produkcji na zlecenie z własnych surowców. Natomiast w przypadku umów produkcji na zlecenie z powierzonych surowców obowiązek podatku w zakresie naliczania opłaty

powinien spoczywać na zlecającym produkcję od czynności wprowadzenia na rynek krajowy na zasadach ogólnych.

3. Zmiany w definicji napoju.

Obecnie obowiązujące przepisy ustawy o zdrowiu publicznym obciążają opłatą wyłącznie napoje z dodatkiem cukru, kofeiny lub tauryny, natomiast proponowana przez autorów projektu zmiana prowadzi do opodatkowania napojów bez dodatku cukru, kofeiny, czy tauryny, co jest sprzeczne z założeniami pierwotnej regulacji i wychodzi poza deklarowany w uzasadnieniu projektu cel doprecyzowania i wyjaśnienia istniejących wątpliwości. Zaproponowane brzmienie art. 12b ust.1 spowoduje objęcie opłatą wyrobów, w których niewielka obecność węglowodanów i cukrów nie wynika z dodania jakichkolwiek substancji słodzących wymienionych w art. 12a ust. 1 pkt 1 ustawy, lecz jest wyłącznie naturalną pochodną procesu technologicznego produkcji tychże wyrobów.

W szczególności, proponowane przez projektodawcę zmiany w definicji napoju (art. 12b ust. 1 zmienianej ustawy o zdrowiu publicznym) oraz w zakresie zwolnień od opłaty (art. 12b ust. 2 pkt 5 ww. ustawy) spowodują opodatkowanie soków, nektarów i innych napojów zawierających co najmniej 20% soku owocowego lub warzywnego, do których nie dodano cukru.

Wynika to z wykreślenia w zmienionej definicji napoju (art. 12b ust 1 zmienianej ustawy o zdrowiu publicznym) słów „z wyłączeniem substancji występujących w nich naturalnie”. Powyższa zmiana pozostaje w związku z proponowanym brzmieniem przepisu art. 12b ust. 2 pkt 5 zmienianej ustawy, zgodnie z którym opłacie nie podlegają „napoje, w których udział masowy soku owocowego, warzywnego, warzywno-owocowego, lub owocowo-warzywnego wynosi:

- a) nie mniej niż 20% składu surowcowego i zawartość cukrów jest mniejsza lub równa 5g w przeliczeniu na 100 ml napoju oraz nie dodano do nich kofeiny lub tauryny,
- b) 100% składu surowcowego oraz nie zawierają dodatków, o których mowa w art. 12a ust. 1”.

W konsekwencji przyjęcia ww. propozycji przepisów, nie tylko napoje owocowe z minimum 20% soku w składzie i niezawierające dodatku cukru zostaną objęte opłatą, ale również mogą zostać objęte opłatą soki owocowe, warzywne, warzywno-owocowe i owocowo-warzywne, o ile w ich składzie znajdą się inne niż cukry dodatki, dozwolone dla soków, takie jak witaminy i substancje mineralne.

Powyższe zmiany wychodzą radykalnie poza główny cel nowelizacji, jakim jest, zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy, „uproszczenie poboru opłaty od środków spożywczych oraz wyeliminowanie zidentyfikowanych ograniczeń i wątpliwości interpretacyjnych”, gdyż prowadzą do radykalnego rozszerzenia podatku na nowe grupy produktowe, dotychczas nieopodatkowane, co jest niezgodne z celami pierwotnej regulacji oraz godzi w interesy polskiego przetwórstwa rolno-spożywczego i jego rolniczego zaplecza surowcowego.

Należy mieć na uwadze, że u podstaw wprowadzenia zwolnień od opłaty dla napojów ze znaczną zawartością soku owocowego lub warzywnego stały zarówno względy dietetyczne i zdrowotne, jak i troska o polski przemysł przetwórczy i rolnictwo produkujące surowce na jego

potrzeby. Podstawowym składnikiem soków i innych napojów owocowych i owocowo-warzywnych są soki z polskich jabłek i innych owoców, a także soki marchwiowe z krajowych plantacji. Wprowadzone dodatkowe opodatkowanie soków, nektarów i napojów negatywnie odbije się na skupie surowca. Działanie takie zniechęca również do dokonywanej przez producentów napojów reformulacji składu poprzez ograniczenie dodawania cukru, co jest możliwe między innymi dzięki większemu udziałowi soków w składzie produktu.

Celem przepisów dotyczących opłaty cukrowej było opodatkowanie napojów dosładzanych cukrem (z dodatkiem cukrów). Witaminy, minerały, czy inne niż cukry, kofeina lub tauryna substancje dodawane do soków, czy napojów, zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie powinny powodować obciążenia produktu opłatą cukrową, zwłaszcza, że ww. dodatki służą wzbogaceniu produktu o dodatkowe walory zdrowotne. Dlatego też nieuzasadnione jest przyznanie zwolnienia wyłącznie produktom, których 100% składu surowcowego stanowi sok owocowy, warzywny, owocowo-warzywny lub warzywno-owocowy. Należy też wskazać, że proponowana definicja napoju, w wyniku wykreślenia w art. 12b ust. 1 zmienianej ustawy słów „z wyjątkiem substancji występujących w nim naturalnie” stoi w sprzeczności z art. 12a ust. 1 tejże ustawy, zgodnie z którym podlega opłacie wprowadzanie na rynek krajowy napojów z dodatkiem cukrów będących monosacharydami lub disacharydami oraz środków spożywczych zawierających te substancje oraz substancji słodzących, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. Biorąc pod uwagę powyższą definicję oraz, w ramach wykładni systemowej, definicję żywności bez dodatku cukrów, wynikającą zarówno z załącznika do rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 1924/2006 w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności, jak i art. 3 ust. 2 lit. e) rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 1333/2008 w sprawie dodatków do żywności, produkty z dodatkiem cukrów to takie napoje, do których dodano cukry (monosacharydy lub disacharydy) celem dosładzenia. Tymczasem w przypadku soków, czy napojów niedosładzanych, charakteryzujących się dużą ilością soku w składzie (np. 50% lub więcej) sok owocowy lub warzywny nie stanowi dosładzającego dodatku, ale podstawowy składnik produktu.

Kolejnym przykładem wyrobów dla których zmiana definicji napoju wpłynie negatywnie są piwa bezalkoholowe typu lager, w składzie których nie występują żadne substancje słodzące, natomiast znajdują się w nich węglowodany pochodzenia naturalnego, czyli ze słodu jęczmiennego, który jest podstawowym surowcem przy produkcji piwa. W myśl obowiązujących przepisów tego typu piwa nie są objęte opłatą w przeciwieństwie do tzw. smakowych piw bezalkoholowych, które są dosładzane cukrami (syropami, sokami, czy innymi substancjami) dodawanymi do piwa, a nie wynikającymi z procesu zacierania słodu i fermentacji brzojki, czyli klasycznego procesu piwowarskiego. Należy jasno stwierdzić, że piwo bezalkoholowe typu lager w żadnym aspekcie nie może być porównywane do innych kategorii napojów słodzonych, do których adresowane są przepisy niniejszej ustawy. Jak już wspomniano, w takim piwie nie występują żadne dodane cukry ani inne substancje. Wyrób ten zawiera niewielkie ilości węglowodanów pochodzenia naturalnego, w ilości ok. 3-5 gr/100 ml, w tym cukry w ilości ok. 1-3 gr/100 ml. Występują również piwa bezalkoholowe z zawartością cukru na poziomie 0 gr/100

ml. Ze względu na brak alkoholu oraz ograniczoną zawartość cukrów, piwa te są również niskokaloryczne (większość z nich mieści się w przedziale 10-23/kcal/100 ml). Jak więc widać, bezalkoholowy lager ma znacznie niższą zawartość cukrów oraz kalorii od innych wyrobów bezalkoholowych. Klasyczny proces produkcji piwa obejmuje zacieranie słoðu (słodem są skiełkowane i wysuszone ziarna zbóży). Powstaje z niego brzeczka, która przy udziale drożdży piwowarskich fermentuje stając się piwem. W procesie produkcji piw bezalkoholowych dodatkowym elementem jest albo przerwanie pracy drożdży na etapie rozpoczynającym wytworzenie alkoholu, albo proces dealkoholizacji piwa w celu pozbycia się wytworzonego alkoholu. Piwo bezalkoholowe produkowane metodą zatrzymanej fermentacji brzeczki zawsze zawiera cukry resztkowe (nieprzeferementowane i nieprzekształcone przez drożdże w alkohol i dwutlenek węgla). W procesie piwowarskim nie dochodzi więc do dodawania jakichkolwiek cukrów. Dotyczy to wszystkich piw bezalkoholowych typu lager. W wykazie składników tych piw nie występują cukry ani inne substancje słodzące. Wszystkie cukry w poddawanej fermentacji brzeczce to cukry fermentujące (m.in. maltoza) pochodzące ze skrobi pozyskiwanej ze słoðu i zbóży. Właśnie w procesie zacierania słoðu zawarta w nim skrobia – dzięki zawartym w ziarnie enzymom (głównie alfa- i beta-amylazie) rozkładana jest na cukry fermentowalne dla drożdży (są to głównie dwucukry maltozowe, ale także bardziej złożone wielocukry budujące smakowitość gotowego produktu). Dlatego nie można twierdzić, że w procesie produkcji piw bezalkoholowych dodawane są cukry lub inne substancje słodzące. Maltoza ma zdecydowanie więcej pożądaných cech zarówno smakowych, jak zdrowotnych. Należy również podkreślić, że piwa nie można wyprodukować inaczej niż w wyniku przeprowadzenia procesów warzenia i fermentacji.

Wprowadzenie projektowanych przepisów skutkowałoby natomiast objęciem opłatą wszystkich piw bezalkoholowych bez względu na to, czy są dosładzane czy nie. Należy przy tym przywołać skutki gospodarcze i zdrowotne dla ww. zmian.

W ostatnich 5 latach piwa bezalkoholowe są najszybciej rosnącą kategorią na rynku. Rozwija się głównie dzięki przenoszeniu konsumpcji z piw zawierających alkohol na warianty bezalkoholowe. Tylko w latach 2016 - 2021 rynek tego typu napojów zwiększył się trzykrotnie wolumenowo (wzrost udziału w rynku piwa z 1,4% do ponad 5%). Obecnie, piwa bezalkoholowe są jedynym rosnącym segmentem na rynku piwa i przyczyniają się do redukcji spożycia alkoholu.

Wykreowanie trendu zastępowania konsumpcji alkoholu napojami niskoalkoholowymi i bezalkoholowymi (głównie piwa 0,0%) jest niezwykle istotne dla budowania bardziej odpowiedzialnych postaw konsumentów wobec alkoholu. Jest to pożądaný kierunek rozwoju rynku, na którym konsumenci dokonują bardziej świadomych wyborów, wpisujących się w szerszy trend konsumencki promujący zdrowy i aktywny tryb życia. Piwa bezalkoholowe są przeznaczone wyłącznie dla osób dorosłych. W dłuższej perspektywie zmiana trendów na rynku piwa doprowadzi do spadku konsumpcji alkoholu per capita i przyniesie wymierne korzyści dla zdrowia publicznego. Proponowana zmiana może doprowadzić do załamania się tego pozytywnego trendu i zatrzymania procesu odchodzenia od spożycia alkoholu. Nowa opłata od piw bezalkoholowych, które nie są dosładzane, stałaby w sprzeczności z prozdrowotnym celem jaki ta regulacja chce osiągnąć. Deklarowana w tytule ustawy „promocja prozdrowotnych wyborów konsumentów” powinna wręcz tworzyć zachęty do szybszego rozwoju rynku piw

bezalkoholowych, a nie dodatkowo je opodatkowywać. Należy także wskazać, że pomimo rozszerzenia obowiązku wnoszenia opłaty na nowe kategorie produktów niedosładzanych, w Ocenie Skutków Regulacji nie założono dodatkowych wpływów z tego tytułu co jest uchybieniem i może wprowadzać w błąd decydentów nieświadomych objęcia opłatą nowej kategorii wyrobów obecnie wolnej od tej opłaty. Bezalkoholowe niedosładzane lagery stanowią ok. 1/3 wszystkich piw bezalkoholowych, więc dodatkowe obciążenie fiskalne dla branży piwowarskiej wynikające z proponowanych zapisów należy oszacować na poziomie kilkudziesięciu milionów złotych rocznie. Wzrost wysokości wnoszonych opłat należy zestawić ze spadającym rynkiem piwa, lawinowo rosnącymi kosztami produkcji oraz wyższą akcyzą od piw alkoholowych i piw smakowych (obie podwyżki wprowadzono w 2022 r.).

Objęcie opłatą cukrową wszystkich piw bezalkoholowych – nawet tych, w których nie następuje dodatek substancji słodzących – może doprowadzić do wycofania się części producentów z produktów bezalkoholowych, wstrzymania rozwoju tej oferty lub powrotu do segmentu piw zawierających alkohol. Znacznie obniży to atrakcyjność ostatniego rozwijającego się segmentu produktów piwowarskich, jak też przyczyni się do negatywnych efektów społecznych poprzez ograniczenie dostępności produktów bezalkoholowych.

W związku z powyższym wnioskujemy o odpowiednie przeformułowanie definicji napoju z art. 12b ustawy o zdrowiu publicznym oraz o nierozszerzanie opłaty cukrowej na nowe grupy produktowe.

4. Opodatkowanie napojów z kofeiną/tauryną naturalnego pochodzenia.

Konsekwencją przyjęcia proponowanej definicji napoju w art. 12b ust. 1 ustawy o zdrowiu publicznym (z wykreślonym wyłączeniem dla naturalnie obecnych w produkcie substancji) byłoby również objęcie opłatą napojów zawierających niewielką nawet ilość naturalnej kofeiny (z uwagi na zawartość herbaty, kawy, czy kakao, lub ich ekstraktów w wykazie składników). Taka kofeina nie jest wykazywana w wykazie składników, gdyż nie stanowi dodatku w rozumieniu przepisów prawa, ani nie jest w innej formie wskazywana na etykiecie, jeśli jej ilość jest mniejsza niż 15 mg/100ml („wysoka zawartość kofeiny” w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji o żywności (...), załącznik III, poz. 4.1). Intencją pierwotnej wersji przepisów o opłacie od kofeiny było obłożenie tą opłatą tzw. napojów energetyzujących, zawierających wysoką zawartość kofeiny, tymczasem usunięcie wyłączenia dla substancji naturalnie obecnych w produkcie powoduje wątpliwość, czy również kawa i herbata, a także napoje z niewielkim choćby dodatkiem tych substancji (np. ekstraktem) nie będą podlegać opłacie.

Ponadto, z uzasadnienia projektu nowelizacji, a także kształtującego się orzecznictwa sądowego (zob. np. wyrok WSA w Poznaniu z 26 maja 2022 r., sygn. I SA/Po 814/21), które ustawodawca chce potwierdzić wprowadzając zmiany w powyższych przepisach wynika, że w przypadku produktu izotonicznego albo z napoju z min. 20% soku zawierających kofeinę/taurynę opłata ma być należna wyłącznie od części kofeinowej/taurynowej (art. 12f ust. 3). Co więcej, w przypadku podobnego napoju, który będzie zawierał więcej niż 5g cukru na 100ml zastosowanie będzie

miało ograniczenie z art. 12f ust. 7 – a więc skutek będzie taki, że od napoju z sokiem i kofeiną zawierającego mniej niż 5g cukru w 100ml będzie płacona pełna opłata za cukier, zaś od podobnego napoju z zawartością cukru powyżej 5g na 100ml należna będzie opłata tylko od nadwyżki tego cukru ponad 5g. Należałoby zatem przeformułować treść nowelizowanych przepisów wg przyjętych założeń.

Apelujemy zatem o nierozszerzanie regulacji na kategorię napojów z naturalną kofeiną, poprzez zmodyfikowanie definicji napoju w sposób wskazany powyżej w pkt. 1 (to jest przez dodanie słów „z wyłączeniem substancji występujących naturalnie w składnikach napoju”), względnie dodanie do ustawy przepisu, zgodnie z którym „Nie podlegają opłacie, o której mowa art. 12f ust. 3, dostawa napojów, w których jedynym źródłem kofeiny jest dodatek kawy, herbaty lub kakao w dowolnej postaci, w tym także w postaci ekstraktu”.

5. Ryzyko podwójnego opodatkowania w związku z opodatkowaniem koncentratów.

Ustawa przewiduje opodatkowanie napojów w formie skoncentrowanej, będących środkiem spożywczym przeznaczonym do sporządzania napoju w postaci płynu przeznaczonego do bezpośredniej konsumpcji stawką wynoszącą 3,00 zł za 1 litr (art. 12b ust. 1 pkt 2 oraz art. 12f ust. 7a ustawy o zdrowiu publicznym). Tak zdefiniowanym koncentratem jest w szczególności zagęszczony sok owocowy wykorzystywany do produkcji soków odtworzonych, nektarów i napojów owocowych. Projektodawca zdaje sobie sprawę z konieczności uniknięcia podwójnego obciążenia opłatą koncentratu wykorzystanego następnie do produkcji napojów gotowych (przez producenta innego, niż przedsiębiorca gastronomiczny, o którym mowa w art. 12d ust. 3 omawianej ustawy). Intencja nieopodatkowywania koncentratów wykorzystanych do produkcji napojów wynika jednoznacznie z uzasadnienia projektu ustawy: *„Dodatkowo przewiduje się brak opłaty od koncentratów wykorzystywanych do produkcji napojów (...) Stąd w projektowanym ust. 2 uregulowano sytuację dostawy napojów w postaci skoncentrowanej do producenta napojów w postaci płynu przeznaczonego do bezpośredniej konsumpcji określając, że obowiązek zapłaty opłaty w takim przypadku ciąży na producencie napojów w postaci płynu przeznaczonego do bezpośredniej konsumpcji. Przyjęcie tego rozwiązania ma zasadniczo prowadzić do obejmowania opłatą napojów, które mają już postać płynu przeznaczonego do bezpośredniej konsumpcji”*.

Jednak w tekście projektu nowelizacji nie znalazło się jednoznaczne zwolnienie z opłaty dostawy koncentratu do producentów napojów. Z literalnej wykładni proponowanego przepisu art. 12d ust. 2 ustawy o zdrowiu publicznym wynika wręcz, że producent napojów gotowych do spożycia płaci opłatę od dostarczonych mu koncentratów, które wykorzysta następnie w produkcji napojów: *„W przypadku dostawy napojów w postaci, o której mowa w art. 12b ust. 1 pkt 2, do producenta napojów w postaci, o której mowa w art. 12b ust. 1 pkt 1, obowiązek zapłaty opłaty ciąży na tym producencie”*. Dodany przepis art. 12e ust. 1a stwierdza co prawda, że w takim przypadku obowiązek zapłaty opłaty powstaje z dniem wprowadzenia na rynek krajowy napoju w postaci gotowej do bezpośredniego spożycia, ale nie wynika z tego przepisu, czy ten obowiązek dotyczy wyłącznie opłaty od napojów wyprodukowanych na bazie koncentratu, czy też również opłaty od dostawy koncentratu. Reasumując, brak jest w projekcie wyraźnego stwierdzenia, że

dostawa koncentratów przeznaczonych na cele produkcji napojów (innej niż odbywająca się w gastronomii) nie podlega opodatkowaniu.

Wnioskujemy zatem o zmianę treści art. 12d ust. 2 ustawy o zdrowiu publicznym, który powinien otrzymać brzmienie: „Dostawa napojów w postaci, o której mowa w art. 12b ust. 1 pkt 2 do producenta napojów w postaci, o której mowa w art. 12b ust. 1 pkt 1, nie podlega opłacie”. W konsekwencji z projektu nowelizacji wykreślony zostanie art. 12e ust. 1a ww. ustawy.

6. Proceduralne utrudnienia zwrotu opłaty w przypadku wewnątrzspółnotowej dostawy towarów lub eksportu.

Przewidziany w art. 12ia oraz art. 12ib tryb zwrotu opłaty w przypadku wewnątrzspółnotowej dostawy towarów lub eksportu może prowadzić do sytuacji, w której nie uda się uprawnionemu podmiotowi uzyskać zwrotu, mimo że towar został przekazany poza granice Polski i tym samym nie trafi do polskich konsumentów.

W szczególności ustawodawca przewidział zaledwie 3-miesięczny termin na złożenie wniosku o zwrot opłaty, a ponadto uzależnia zwrot od takich warunków, jak dowód zapłaty opłaty. Tymczasem nabywca napojów od producenta, dokonujący wewnątrzspółnotowej dostawy towarów lub eksportu, uprawniony do złożenia wniosku, nie dysponuje takim dowodem zapłaty, gdyż opłatę uiszcza producent. Ponadto prawo do zwrotu opłaty powinny mieć wszystkie podmioty w łańcuchu dostaw napojów. Jako nieuzasadnione oceniamy proponowane ograniczenie możliwości uzyskania zwrotu tylko do producenta lub pierwszego nabywcę napoju. W praktyce często zdarza się, że eksport hurtowy towarów z Polski realizowany jest dopiero przez kolejne podmioty w łańcuchu dostaw – tak jest np. w przypadku podmiotów zamawiających produkcję napojów, którzy odsprzedają wyprodukowane na swoje zlecenie towary innym podmiotom zarejestrowanym w Polsce, które trudzą się eksportem hurtowym towarów z Polski. Zaproponowane przepisy uniemożliwiają tym podmiotom odzyskanie opłaty cukrowej pomimo, że napoje zostaną wyeksportowane z kraju.

W związku z powyższym proponujemy przedłużenie 3-miesięcznego terminu na złożenie wniosku o zwrot opłaty, o którym mowa w art. 12ia ust. 1 i art. 12ib ust. 1, wykreślenie wskazanego w art. 12ia ust. 2 i art. 12ib ust. 2 wymogu załączania do wniosku potwierdzenia zapłaty opłaty oraz rozszerzenie kręgu podmiotów mających prawo do zwrotu opłaty.

7. Opłata cukrowa od produktów przekazywanych nieodpłatnie.

Rozszerzenie pojęcia „wprowadzenia na rynek krajowy napojów” o zdarzenia inne niż sprzedaż napojów a tym samym obciążenie opłatą cukrową produktów przekazywanych nieodpłatnie będzie w naszej ocenie niekorzystne dla społeczeństwa, ponieważ producenci i nabywcy napojów przestaną wspierać inicjatywy społeczne/charytatywne poprzez czynienie darowizn w formie rzeczowej. Dzisiaj producenci wysyłają produkty do szkół, szpitali, domów dziecka, na różne wydarzenia dobroczynne, nabywają produkty dla swoich pracowników, przekazują na potrzeby uchodźców itd. Jeżeli opłata cukrowa zostanie narzucona na produkty przekazywane

nieodpłatnie to zdecydowana większość producentów zrezygnuje z wsparcia inicjatyw charytatywnych w takiej formie, co będzie ogromną stratą dla osób potrzebujących. Apelujemy o wyłączenie nieodpłatnych form przekazywania napojów spod obowiązku naliczenia i odprowadzenia opłaty cukrowej. W przypadku natomiast nieodpłatnego przekazania napojów przez podmiot inny niż obowiązany do zapłaty opłaty – przyznanie takiemu podmiotowi prawa zwrotu np. w oparciu o mechanizm analogiczny jak ten zaproponowany w odniesieniu do WDT i eksportu napojów z Polski.

8. Inne uwagi.

W celu rozwiania ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych, należałoby wprowadzić definicję „producenta” (rozumianego jako podmiot faktycznie wytwarzający napoje). Zwracamy uwagę, że zarówno w ustawodawstwie unijnym, jak i polskim (np. w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów, art. 3 pkt 2) za producenta rozumie się (w zależności od okoliczności) różne podmioty występujące w łańcuchu dostaw. Z uzasadnienia nowelizacji wynika, że ideą ustawodawcy jest przeniesienie obowiązku naliczania i odprowadzania opłaty na wytwórców (również przy produkcji zleconej).